

(Folytatás az 1. oldalról)

Magyarországon magyar nyelvű könyvet csak 1541 óta nyomtatnak. A középkori Magyarországról mintegy 1200 latin nyelvű kódex maradt fenn, és 46 magyar nyelvű, ez utóbbiak ezért is nagyon fontosak.

A kortörténeti vázlat után a Szilágyságban keletkezett históriás éneket ismertette az előadó. A vers felfedezése annak idején akkora szenzációt keltett, hogy Dugonics András „beleírta” az egyik első magyar regénybe, az 1788-ban megjelent *Etelkába*. A históriás ének szerzője, Csáti Demeter ferences szerzetes. Ő a 16. század elején a krakkói egyetemen tanult, majd pedig Magyarországon tevékenykedett prédikátorként. Szerzetesként az egész Kárpát-medencét bejárta, két évig itt a Szilágyságban is volt, mégpedig Kusalyban, az egyetlen itteni ferences kolostorban. (Ennek egykori temploma most is látható.) A vers keletkezésének időpontja 1501 és 1542 közé tehető, hiszen e két dátum közötti időszakból ismertek adatok Csáti Demeterről. Minthogy ő 1526 és 1527 között élt Kusalyban, a mohácsi csata pedig 1526 nyarán volt, valószínűleg 1526 őszén vagy 1527-ben írta ezt a verset:

„Ezt szerzették Szilágyságban.

Csáti Demeter nagy gondolatjában.

Mikor nagy bú vala Magyarországon,

Egy némi-nemű müllatásában.”

Nyelvészeti és irodalomtörténeti viták követték megtalálását, teljességéről és egyes részéről is vitakoztak, de annak tényét nem vonták kétségbe, hogy ez az egyik legrégebbi fennmaradt magyar históriás ének, amely pont itt, a Szilágyságban keletkezett. (J.L.)

Helytörténeti vetélkedő

A szervezők abból a megfontolásból indultak ki, hogyha ismerjük a helyet, ahol élünk, jobban kötődünk hozzá. Ha itt

került.

Az én városom Szilágységh témájú versenyre 27 kép érkezett. A versenyt Silvest Kulturális Egyesület írta ki, ötletgazda és szervező pedig Portik László, a The Open Network for Community Alapítvány regionális trainere. Első díjat nyert Hunyadi Norbert fotója, második helyen végzett Kasza Evódia és csősz Enikő, harmadik díjat kapott Kasza Evódia, különdíjban részesült Móró Natália.

A díjkiosztás után a résztvevők megtekintették a Szabó Vilmos Alkotótábor által kiállított képeket. A kiállítást Vancza Edith szilágységi festőművész nyitotta meg és jelen volt Kiss Gyula az alkotótábor „keresztapja”.

Néptánc és népzene

Szombat este a kifejezetten erre az alkalomra alakult Maskara együttes kápráztatta el a közönséget Határtalanul című műsorukkal, melyben ismert dalok és népdalok hangzottak el, a megszokotthoz képest egy kicsit másképp. Újhelyi Kingát, a Debreceni Csokonai Színház színművészt és Fehérvári Lilla előadóművészt nagybőgőn kísérte Gajdos Márk független zenész, illetve Arany Zoltán előadóművész, aki hol gitáron, hol harmonikán, hol kobozon vagy dorombon járult hozzá a népdalok igazán egyedi hangzásához.

Az előadás első felében néhány ismert népdal, mint az *A csitári hegyek alatt* vagy a *Sej a titkos szerelem jazzes átíratot* kapott, ezek rögtön megalapozták az est hangulatát. Ezután következett a szintén mindenki által ismert *Hidegen fújnak a szelek*, melyet viszont a középkori hangzást idéző koboz kíséret és a klasszikus nagybőgő tett rendkívül érdekessé. Később pedig olyan átdolgozásokat is hallhattunk, ahol két különböző hangzású, ritmusú népdalt

hozzátartozója. Az idei néptánc ünnepén, az embert próbáló meleg ellenére, nemcsak ők, hanem sokan mások is kijöttek a Tövisháti Napok záró napján a városi sportpályára. Ez a nap mindig lelki és szellemi feltöltődést, kikapcsolódást, közösséget, és gazdagító élményt jelent a szilágyséchieknek, de ott munkálkodott a kíváncsiság is, hisz a szervezők újdonságokat harangoztak be.

Az idei Tövisháti Napokon hét együttes lépett fel: a zilahi Terbete (oktató Matyi István), a szilágységi Berekenye (oktató Szőke Anna), a kolozsvári Bogács (Kőnczei Csongor), a sarmasági Illegitók (Bai Attila),

a sámsoni Csigeresek (Bálint Szilárd), a Nagyiváni Hagyományörzők (Bereczki Magdolna), és a Debreceni Népi Együttes (Hercz Vilmos, Hercz Beáta, vendégoktatók: Márton Julosi és Márton Beáta).

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy az együttesek mindig a folyó év táncóráiban tanult táncokkal jelentkeznek. Az egyhangúság elkerülése érdekében, és a kiadások visszafogása miatt is kevesebb együttest hívtak meg a szervezők, de a fellépők felvonultatták a magyar néptánc minden dialektusát. Láttunk szászcsávási cigánytáncot, magyarpalatkai, Kis-Küküllő menti, szatmári, szilágységi stílusú

villantott fel a szilágyséchiek előtt a magyar folklórhagyományból az estébe nyúló program. A néptánc-ünnep záró részét pedig végig tapsolta a lelkes közönség, hisz Hercz Vilmos színpadra szolitotta a 43. Debreceni Virágkarnevál III. helyezéssel jutalmazott koreográfia résztvevőit, a színpadon levő debreceni együttes kiegészült a zilahi Terbete és a szilágységi Berekenye tagjaival, akik nemcsak Debrecen főterén arattak sikert, hanem a XVI. Tövisháti Napok színpadán is remekeltek. Hercz Vilmos a láng őrzésére szólított fel. A végszó őstönző, hisz Kodály Zoltán is erre bíztat a *Magyarság a zenében*

című munkájában: „Kultúrát nem lehet örökölni. Az előzők kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra nem szerzi meg magának.”

Az este beköszöntével a néptánc ünnepe véget ért, de a fiatalok még sokáig a sportpályán maradtak és hallgatták a KYLOBE együttest. Az együttes tagjai Szőke Bertalan, Pap Lóránd és Kim Róbert. Az egész napi műsort Szőke Henrietta és Fehérvári Tamás vezette.

Szép volt ez a két nap. A rendezvény sikere elsősorban a szilágységi magyar közösség érdeme, azoké, akik évek óta dolgoznak a

születtünk és élünk, a gyökereink őstönöznek környezetünk alaposabb megismerésére, s minél jobban ismerjük életterületünket, annál erősebb az identitástudatunk. Ez az a megtartó erő, amely támasz a nehéz élethelyzetekben, amely köt és vonz, visszahoz később is, ha másfelé visz az életút. Varga D. István *„Helynevetink érdekességei, tanulságai, népi magyarázatai”* című munkája volt a legtöbbet forgatott könyv a felkészülés során, de a diákok járták Szilágységh utcáit, beszélgettek az idősebbekkel, érdeklődtek az utcanévek eredete felől. Kiderült, hogy a Drágffy-csapat ismeri a legjobban Szilágységhet. A csapat tagjai: Gergely Komáromi Dávid-csapatkapitány, Fóris Csaba, Tyukodi Dóra és Petkes Regina. Csak kevéssel maradt el a Titisan Petra vezette Bornemissza Károly-csapat. Ebben a csapatban dolgozott Suba Denise, Mészáros János és Erdei Debora. A Kovács Kriszta vezette Naményi Ambrus is szépen dolgozott, tagjai: Fodor Annamária, Kovács József, Antal Krisztina és Komáromi György.

A versenyzők szép könyvesomagozt kaptak. A versenyt a Bethlen Gábor Alap támogatta.

A vetélkedő után a Szilágységi ArtMedia fotóverseny eredményhirdetésére is sor

őtvöztek sikeresen. Ilyen volt a *Szerelem, szerelem, átkozott győtrelem* szinte parlandóban előadott sorainak ismételt változtatása, a *Körishégyen jártam* című dal gyors tempójú versszakaival.

A Maskara együttes megmutatta, hogy a népzene nem egy kötött műfaj, a népdalokhoz igenis hozzá lehet nyúlni, és új kontózt lehet köréjük varázsolni, feltéve, ha valaki kellő hozzáértéssel és finom zenei ízléssel teszi azt, úgy ahogy az szombat este a szilágységi művelődési házban is történt. A közönség pedig vastapssal jutalmazta ezt a varázslatos zenei élményt melyben részük lehetett.

A záróakord kicsit eltávolodott a népdaloktól, hiszen Seress Rezső örökzöld, több mint száz nyelvre lefordított *Szomorú vasárnap-ját* hallhattuk részben franciául, részben magyarul. De a dal címével ellentétben biztosan nem volt szomorú vasárnapjuk a szilágyséchieknek, hiszen Újhelyi Kinga gyönyörű énekhangja vélhetően sokaknak ott esengett a fülében még órákkal a koncert után is. A vasárnap délutáni néptánc előadások pedig végképp gondoskodtak arról, hogy vidám hangulatban záródjanak a XVI. Tövisháti Napok.

Szilágységhben már négy Berekenyész, néptáncos nemzedék is felnőtt, szinte mindenkinek volt vagy van néptáncoló

györgyfalvi, sárközi, kalocsai, délvidéki, nagyiváni, Krasznamenti és magyarózdai táncokat, de kalotaszegi román táncot is. A belgért újdonság sem maradt el: három együttes is élőzenére táncolt, a zilahi Terbetenél ezt már megszoktuk, de most a kolozsvári Bogácsnak is a Harmadik nevű zenekar húzta a talpalávalót, a debrecenieknek pedig a Bíró zenekar muzsikált. Így lenne ez rendjén minden együttes esetében, de elég nehéz kinevelni egy népi zenekart. A szilágységi táborban két éve már van népi hangszerek oktatás is, hasznos lenne arra biztatni a fiatalokat, hogy jelentkezzenek erre a tagozatra is.

A vasárnap délutáni műsort a házigazda Berekenye kezdte és az Örökös Kiváló Együttes címmel, Kölesy Ferenc- és Pro Urbe díjjal büszkélkedő Debreceni Népi Együttes zárta. A Kárpát-medence ősi, lenyűgöző világába vittek el bennünket Hercz Vilmosék, láttunk a dunai, a tiszai és az erdélyi táncdialektus területeiről gyűjtött táncokat is. Izgalmas színeket

érdeket, a hasznát a közösség által elért sikerek számával mérjük, és minden évben ott vannak, ahol dolgozni kell. Köszönet az önzetlen hozzáállásért, a temérdek munkáért, az alázatért, a szolgálatért. Az idén kevesebb pénzből vagy utófinanszírozású támogatással dolgoztunk. Hosszú lenne felsorolni azoknak a nevet, akik napokat dolgoztak a közért és félték is, hogy valaki kimarad, de biztosak vagyunk benne, hogy az a sok dícséret, ami elhangzott a szombaton elfogyasztott ebéd után, az állófogadáson, illetve a vasárnapi ezerkét száz töltött káposzta fogyasztása után eljutott azokhoz, akik mindezt előteremtették munkával, adománnyal. Meggyőződésünk, hogy mindenki látta őket, ismeri, és elismeri munkájukat. Köszönet érte, és illesse őket tisztelet és megbecsülés a közösség részéről. Támogatóink az RMDSZ, a Communitas Alapítvány, a Bethlen Gábor Alap, a Szilágységi Polgármesteri Hivatal és a Szilágységi Kulturális és Művészeti Központ.

Vida Katalin

